

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 5000 lei.

NAȚIUNE ȘI CULTURĂ

Națiune și cultură sunt două noțiuni cari se întregesc reciproc. Ele sunt identice cu trăirea și gândirea individului. Pentru că a trăi înseamnă a aparține la un grup uman distinct, iar gândirea este hrana spirituală a grupului ales. A trăi mai înseamnă să crezi în ceva. Fără acel *ceva*, viața este o paralizare spirituală, o coborâre cât mai rapidă în lumea josnică a instinctului, în care lume trăește numai „țărîna” din care ai fost creat, fără a fi luminată de „duhul nemuritor” al Creatorului. Trăirea se traduce prin adaptarea la mediul geografic și mai mult la cel istoric.

Națiunea înseamnă identitate de conviețuire a membrilor cari o compun, înseamnă simbioza individului cu plaiul natal, înseamnă familiarizare, contopire, trecut, prezent și viitor, și apoi vis, aspirații și nemurire. Alții o definesc ca o reuniune de oameni cari locuiesc același teritoriu și au aceeași origine, limbă și interese comune. Națiunea există numai atunci, „când se creează conștiința și sentimentul activ de aparținere reciprocă, de comunitate morală, intelectuală, socială și economică a membrilor cari o compun. Altfel nu putem vorbi de o națiune, ci de o existență vegetativă biologică, care, după împrejurări, poate deveni mai mult ori mai puțin importantă, constituind ceea ce denumim un popor” (D. Gusti).

Cultura se traduce prin sufletul națiunii. De plenitudinea sau josnicia spiritului național atârnă superioritatea sau decadența culturală a unei națiuni. Cultura este identică cu spiritul național. Ea este interiorul și nu exteriorul individului, este esența și nu forma lui. Ea este intensitate spirituală și nu imitație și aparență tehnică. Este chiagul de unitate a națiunii și nu ferment de destrămare. Cu alte cuvinte, cultura creează națiunea, după cum în

acelaș timp ea este și produsul națiunii. Cultura înseamnă o adaptare dintre sufletul nostru și ceea ce creem din propriile noastre puteri. „Imitația socială în artă, ca și în politica unui Stat sunt forme ori ridicole, ori periculoase (Gr. Tăușan).

Conținutul culturii îl constituie religia, datinile, obiceiurile și limba comunității creatoare. Și atunci cultura este un produs național și nu o marfă de import.

Niciodată o carte străină nu se trăește. Ea are mai mult caracter informativ, care atrage uneori, poate chiar prin specificul ori exoticul ei. Chiar dacă se admit unele împrumuturi, acestea se mărginesc mai mult la forme. Conținutul este tot produsul spiritului național.

Culturile naționale se pot asemăna motivelor cari dau farmeul unui covor de artă. Fiecare motiv contribuie cu ceva la frumusețea ansamblului. A fi cult înseamnă să fii bun, religios, cu un cuvânt om de omenie. Cineva a definit cultura ca o legătură a omului cu cerul, iar civilizația legătură cu pământul. După cum cultura nu se poate identifica cu civilizația, tot asemenea ea nu este una cu instrucția. De multeori oameni instruiți, până la refuz, au devenit monștri sociali, fiindcă le lipsea multe din ceea ce formează permanențele culturii.

Bunurile sufletești din care este constituită cultura „sunt în realitate singurele baze mai durabile pentru întemierarea unei vieți sociale” (Rădulescu—Motru). Și națiunea și cultura sunt bunuri tot așa de necesare individului ca aerul și apa. Cine susține că ele sunt depășite și că nu trebuiesc trăite adeva, ori este un igaorant, ori este de rea credință, deci periculos din orice unghi să-l ai privi.

Prof. I. Petrilă

Libertate: disciplină interioară

Lumea zilelor noastre suferă de o criză — mai bine spus — de un dezechilibru, care a bântuit și bântuie toate țările, toate clasele sociale — s'ar putea spune — chiar pe fiecare ins, și care se întinde la toate domeniile: politice, economice, sociale, intelectuale. Cine ar îndrăzni să ignoreze această stare de fapt? Ea este sub ochii noștri și nu ne putem eschiva din fața ei. Desigur că, aceiași lume, fiind zguduită din temelii de această desorientare, va trebui să se angajeze în luptă, pentru a restabili un echilibru, o armonie în lume; ea va trebui să afle cauzele acestui haos, pentru ca odată găsite, să le combată. Dar, cum cauzele sau rațiunea acestei detestabile crize sunt indeobște necunoscute, nu se pot cunoaște, sau — mai bine zis — nu se vrea să se cunoască, lumea încearcă a le căuta remedii în van, acolo unde nu sunt.

Ori cauzele acestei orbecări nefiind decât morale, de ordin moral, fără 'ndoială că îndepărtarea ei nu se poate face decât prin întărirea autenticelor moravuri.

Da. Criza actuală, ca și cea din trecut, se datorește faptului cert, că îi lipsește lumii vremurilor noastre un fond esențialmente moral. Iar relele pe care le suferim, variate — de altfel — vor dura atâta, până când oamenii își distrug echilibrul lor natural, până când nu mai pot cunoaște legile naturii, bunei cuviințe, măsurii, până uită destinația și scopul lor suprem: de a se menține într'o continuă asemănare după chipul lui Dumnezeu. Această uitare a destinului omului, a omenirii, se manifestă sub o formă specială, unde crește, cu puteri nemăsurate, tendința neprețuirii individului ca persoană în sine, a omului de omenie, de cinste, cu „temere de Dumnezeu și rușine față de oameni“ și pierderea lui — iarăși — în van.

Omenirea, însă, va trebui, dacă vrea o nouă refacere spirituală și materială, să țină seamă de om, de individ, a cărui ideal de fericire nu poate fi întrevăzut în acea faimoasă ecuație a lui Fichte: „Moi egale Moi“, ci numai pe marile culmi, acolo unde omul se întâlnește cu Creatorul. Căci numai omul concretizat în individ, în persoană, și nu altcineva, este și poate fi subiectul moralei, agentul tradițiilor și al progresului; el singur este capabil de rațiune și libertate, pentru că numai el poate fi capabil de responsabilitate.

Prin urmare, nu putem vorbi despre libertate numai în măsura în care prețuim individul

ca om. Iar omul, întru atât este liber, întru cât se conduce după o disciplină interioară mai autentică, întru cât conlucră cu harul divin.

Și-atunci, s'a afirmat și se afirmă că, omenirea, în decursul desfășurării istoriei, a trecut prin perioade de viațuire dominate de excese de libertate, iar altădată de lipsă de libertate. Rareori, însă, s'a întâmplat ca să aibe perioade de viață, dominate de un echilibru dintre aceste două extreme. Aci, de altfel zace și cauza dezechilibrelor din lume: lupta dintre antagonisme, fără a avea drept scop armonia lor. Căci, oricum ar fi, și excesul ca și lipsa de libertate, se datorește absenței regulilor, și, deci, se îngrădesc și exclud între ele. Înțelepciunea modernă pretinde a da omului libertate fără regulile morale, fără bun simț, fără conștiință. Coboară-l pe om la libertinaj deșănțat, la animalitate — strigă omul modern — și va dispărea sărăcia, incultura și nemulțumirile de tot felul. Dați frâu liber tuturor pasiunilor și instinctelor, și omenirea va putea înainta mai ușor pe scara progresului — sbiară aceiași om modern. E aceiași lozincă, pe care au trâmbitat-o și vechii epicurei, cu deosebirea că aceștia erau mai temperați decât noi: Hrisip era pentru o selecție a plăcerilor, iar Epicur, militantul aceleiași școli hedoniste, accentuiază stăpânirea plăcerilor. Era acum câteva milenii de ani. Și noi nu numai că vrem să fim ca ei, dar ne lăudăm cu mai mult desmăț și desfrâu. Ne întrebăm: acesta-i progresul cu care ne mândrim? Acesta-i mijlocul de umanizare, de înălțare, de sensibilizare a omenirii?

Se vede cât de colo că o astfel de libertate dezaxată nu poate face altceva decât să înrăutățească genul uman și civilizația umană; ea fiind fără direcție și fără măsură, constituie un punct de degenerare, în făgăduirea tuturor legilor de conduită morală. Și oarecum să negăm legile care sunt esența libertății. „Căci a fi liber cu adevărat, nu înseamnă tocmai a fi stăpân pe tine și împrejurări?... Sunt liber în străfundurile mele, nu pentru că m'am născut liber, ci pentru că vreau să fiu liber. Libertatea nu e fapt dat, e datorie. Ea definește însăși omenia noastră“ (D. D. Roșca: Puncte de sprijin, Sibiu 1943, p. 122). Libertatea fără legi tinde la tăierea tuturor îndatoririlor, pe care, în mod precis, legea le impune. Fără regulile libertatea se ruinează prin ea însăși. Numai o libertate normalizată satisface omul. O libertate neclar formulată nu satisface omul și nu răspunde aspirațiilor sale mai adânci. De ce? Apoi, se știe că în om există un dublu instinct, care așteaptă satisfacție: un instinct „très humain“ și altul „sous humain“ — cum spune Jaques Chevalier în opera sa: *La vie morale et l'au delà*,

Ernest Flamarion, éditeur, 1938, p. 5-6. Instinctul „sous humain“ promite fiecărui om privilegiul de aș face legile după cum vrea el, de a trăi fără a asculta de nimic și de nimeni, de a se bucura de roada muncii altora, fără ca el să muncească, de a cheltui fără socoteală ș. a. m. d. Cu un cuvânt, și scurt de tot spus, se complăce într'o stare de îndobitocire, de animalitate; toată viața lui e bazată pe pură biologie. Instinctul „très humain“, propriu zis uman, spre deosebire de secundul instinct, se împacă cu legea, te îmboldește spre îndeplinirea datoriilor tale, se mărginește pentru a se dărui; se uită pe sine, pentru a servi pe altul. E adevărat că, uneori, oamenii, ca și soldații lui Napoleon, mormăie în fața acestui instinct, în fața directivelor date de el, dar merge pe linia constructivă trasată de ele; ascultă de aceste legi pozitive, pe care omul singur, adeseori, nu-i capabil să și le impună.

Iată, așa dar, că datorită existenței acestui instinct negativ în noi, este necesară legea, disciplina interioară, pentru a beneficia de o adevărată libertate. Afirmația aceasta ar părea, în aparență, un paradox. Realitatea, însă, este alta. Căci omul singur este incapabil de a se cunoaște pe deplin și încă de a se governa. Aceasta pentru că relele pe care le face, provoacă, dezvoltă și exploatează în profitul lor, instinctul animalic din om, care printr'o perversiune a naturii sale și a libertății sale, îmbrăncește la viață lașă, lipsită de tot ceea ce e omenesc. Sf. Apostol Pavel ne lămurește îndestulător asupra slăbiciunii noastre în lupta cu noi înșine și mai ales cu acest instinct josnic din noi, când spune: „Știu că în mine, adică în trupul meu, (în partea mai puțin pretențioasă a ființei omenești) nu locuiește ce e bun. Căci, de voit voesc, dar de lucrat binele nu-l lucrez; căci nu binele, pe care îl vreau, îl fac, ci răul pe care nu-l voesc, pe acesta îl săvârșesc“ (Rom. VII, 17-19 sq). Cum se explică această afirmație? Acel instinct sub omenesc din noi, căruia i-am dat anză, în virtutea libertății noastre intrinsece, a denaturat ființa noastră, ajungând rob păcatului. Și-atunci, instinctul „très humain“ este anihilat; „eu“ (Rom. VII, 10), partea cea bună din mine (din om), „omul lăuntric am murit“ (Rom. VII, 22), am păcătuit, iar ceea ce fac de aci încolo, nu mai fac „eu“, ci „păcatul care locuiește în mine“, instinctul „sous humain“.

Și-atunci, adevărata libertate și adevărata ordine nu poate să și aibă temelia decât într'o sinceră și curată disciplină interioară și nu poate fi garantată în durabilitate decât de ea.

Singură această disciplină interioară, cu ordinea pe care o impune, poate da adevărata libertate. Această ordine isvorită dintr'o rân-

duială internă, are nevoie la rândul ei, pentru a fi dezvoltată și menținută, de o autoritate exterioară, de o normă, de o lege care nu depinde de ea, dar de care ea depinde. Ori aceasta nu poate fi decât o autoritate superioară, absolută, coincidând cu legea, care fondează toată autoritatea și toată libertatea: Dumnezeu. Iar autoritatea, „legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei necinstitori de Dumnezeu, pentru cei necuvioși și spurcați, pentru ucigașii de tată și ucigașii de mamă, pentru omoritorii de oameni... pentru tot ce stă împotriva învățaturii sănătoase, după Evanghelia mării fericitului Dumnezeu“... (I Tim. I, 9-10). Căci „cine s'a uitat de aproape în legea cea desăvârșită a libertății (legea creștină), făcându-se nu auzitor ci împlinitor al lucrului: acela fericit va fi în faptele sale“ (Iacov, I, 25). Și cunoscând „adevărul (dumnezeesc ce se cuprinde în cuvintele lui Iisus), iar adevărul vă va face liberi (acest adevăr ne va scoate din robia păcatului).

Deci, să nizuim, nu pentru un exces de libertate, nici pentru o lipsă de libertate, ci pentru o libertate clar formulată, o libertate bazată pe o disciplină interioară, desrobirea de păcat, o libertate bazată pe autoritatea divină, și-atunci mai putem spera după o lume mai bună, mai de cinste, mai de omenie, celelalte adăugându-se...

Preot Avram Petric

Rânduri pentru azi...

Neîndoios, aceste zile de răscruce istorică — în cari fâlfăie în vânt stindardul alb al păcii, — impun o revizuire a concepțiilor de viață, părăsind hainele învechite și demodate și îmbrăcând haina curată a unei noi vieți.

Suntem după un uragan pustiitor, după un cataclism care a sdruncinat adânc, până în temelii, ființa omenirii. Suntem chemați să ne facem zidari ai viitorului, să punem fiecare câte o cărămidă la somptuosul templu al păcii, al libertății și al frăției între oameni și între popoare.

Omenirea a purtat cu mucenicie veacuri de-a-rândul cununa de spini și încă n'a ajuns la ziua supremei fericiri în care s'o schimbe pe aceasta cu nevestețita cunună de lauri. Să luăm aminte!... Dacă nici acum, după atâtea veacuri de istorie, n'am învățat nimic, e superfluă toată sbuciumarea și suferința omenirii, gratuit și fără valoare e sângele vărsat din belșug în atâtea războaie și revoluții, pornite din dorul arzător și setea nepotolită după o viață pașnică, liniștită, fericită! Dacă atâtea magistrale lecții ale trecutului, nu ne servesc de îndreptar vieții noastre, purtăm zadarnic nimbul strălucitor și diadema demnității omenești.

Astăzi se arată zorile unei vieții noui atât pentru om cât și pentru omenire. Reforma lumii, în fond, nu e decât reforma fiecăruia dintre noi. De aceea, pe „omul cel nou“ — care reînnoiește lumea pornind dela sine, — îl studiază știința, îl cântă poezii, îl slăvesc filosofii. De fapt, în istoria năzuințelor umane, omul a trecut prin următoarele stadii: homo homini lupus — Cain, homo homini servus — Moise și homo homini frater — Iisus Hristos. De atunci începe prin negura timpurilor, s'au reeditat câte unul dintre aceste tipuri. Natural nici unul din acestea n'au avut caracter general, adică nu s'au aplicat deopotrivă la toți oamenii, aceste tipuri caracterizează epocile nu indivizii. În secolul nostru, se pare că umanitatea a realizat un nou model: homo sapiens, — care, evident nu înlocuiește cu desăvârșire pe celelalte trei tipuri existente. Dar, omul e înțelept numai în măsura în care se desbracă de egoism și devine un „alter ego“, căci „homo sapiens“ nu e un ideal ci un mijloc eficace spre omul ideal! De aceea, aureola înțelepciunii de pe fruntea omului veacului XX nu se întunecă dacă acesta se reîntoarce la omul ideal, așa cum l-a făcut Dumnezeu „după chipul și asemănarea Sa“, „omul frate pentru om“ care nu e incompatibil cu homo sapiens, — omul pentru care Dumnezeu Cuvântul s'a întrupat ca pe el să-l mântuiască.

Acum, care e calea pe care mergând acest om — înțelept și altruist, — să poată întrona încă aci pe pământ Impărăția lui Dumnezeu?

Suntem la o răspântie. În față ne stau deschise două drumuri: unul luminos spre limanul izbăvirii și altul, al rătăcirii — fără fir călăuzitor — prin labirintul întunecos al nopții păcatului. Drumul cu Dumnezeu și fără de El! Suntem călători și deci avem libertatea de a decide și a ne alege drumul. Riscul e mare, dar cu atât mai mare e și meritul în cazul alegerii bine făcute! Orbiți fiind de ademenitoarele priveriști necunoscute, pline de beția și farmecul ineditului, alegând cărarea rătăcită — fără de Dumnezeu, — mergem inevitabil spre prăpastia pierzaniei. Iar, dacă la răspântie, chibzuind bine, alegem drumul cel bun — care în aparență poate apare mai spinos și fără vraja și mirajul îmbietor al celuilalt, — mergem spre viață. Aceasta e calea evangheliei creștine. Acest drum nu e nou. A fost inaugurat acum aproape două milenii de către Dumnezeu-Om și Omul Dumnezeu. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu — Fiul Cmului — a indicat acest drum prin predica sa divină, în care, — pe lângă revelația lui Dumnezeu — mai găsim ca pe o mână cerească adevăratele principii umanitare, legile omeniei, morala cea mai sănătoasă, atitudinea frățească a omului chiar și față de dușmani. „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blastămă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă asupresc și vă prigonesc, ca să fiți fii ai Tatălui

vostru care este în ceruri“. (Matei 5, 44-45). Cine mai rostit vreodată asemenea vorbe ca Acesta care „a vorbit ca unul ce are putere“? Ca să spunem tot ce a învățat și a făcut Iisus Mântuitorul, ar trebui să copiem cuvânt cu cuvânt Evanghelia Sa și tot ar mai fi „multe alte lucruri, pe cari le-a jăcut Iisus, cari, dacă s'ar fi scris cu de-a-măruntul, cred că nici chiar în lumea aceasta n'ar fi putut încăpea cărțile cari s'ar fi scris“ (Ioan 21, 25). Invățătura Sa despre drumul vieții a pecetluit-o cu fiecare pas al sublimiei și augustei Sale vieți, dar mai ales prin jertfa Sa răseumpărătoare.

Drumul a fost continuat de cei 12 pescari umili, cari s'au învrednicit a fi apostoli și primi conducători ai celui mai puternic imperiu spiritual și au fost săvârșitorii celei mai mari prefaceri sociale pe care o cunoaște omenirea, căci creștinismul înseamnă renașterea omului, a doua creare a lumii. După ei, drumul a fost păstrat drept cu prețul alor mari sacrificii, de către instituția sfântă căreia i s'a încredințat. Biserica neconținut a propovăduit cu râvnă și zel „Adevărul, Calea și Viața“, a fost busolă de orientare pentru întreaga omenire, mai ales în momentele cruciale ale acesteia.

Acum, când suntem la această răspântie, găsim oare un drum mai drept și care duce mai sigur spre ținta dorită, decât drumul indicat de Biserică creștină? Oricine s'ar osteni căutând și de orice investigații se va folosi, suntem ferm convinși că va orbeca îndelung, dar o cale mai bună nu va găsi.

Creștinismul nu e o vechitură care nu mai are ce căuta în lumea noastră intoxicată de cultură și înbuibată de civilizație. El nu se pune de acord cu oportunitatea, ci cu veșnicia! Creștinismul a fost și rămâne și pe mai departe farul luminos care orientează pe cei ce se îndreaptă după lumina lui. „Un om, ca și un popor, atâta prețuește cât a înțeles din Evanghelie“ (S. Mehedinți). Savantul român de mare reputație, Ștefan Minovici — fost profesor de Chimie la Universitatea din București — scrie în testamentul său aceste confesiuni: „Urmașilor și elevilor mei le recomand să aprecieze cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt lumina lumii; cel ce vine după Mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții“ (Ioan 8, 12). Prin aceasta vă veți asigura triumful vieții și al activității voastre. Ridicați-vă în viața spirituală care înalță și a jertfei care înobilează. Fără ideal, nici o muncă constructivă, nici energie creatoare! Ca să nu greșiți, ascultați întotdeauna de glasul conștiinței: conștiința e sufletul și sufletul e divin. Dispar fericit că am făcut ce am putut“ (Bis. Ort. Rom. 1936).

Drumul arătat de creștinism e adevărata lumină a vieții pe care merg alături uniți frățește — bogații și săracii, împărații și ostașii, și cei învățați și cei neînvațați.

Să nu clădim viața nouă pe ruine, ci pe temelie granitică nesdruncnabilă a bisericii creștine „pe care nici porțile iadului nu o vor birui”. Drumul ne este deschis în față. Să pornim încredători, căci e singurul drum care duce cu certitudine spre paradisul pierdut de a cărui nostalgie ne este coplesit sufletul nostru. Prin el dobândim și pacea lumii și pacea lui Dumnezeu.

Clovis, rege păgân al Francilor, înaintea luptei dela Tolbiac (aproape de Germain), privește spre cer și zice: „Dieu de Clotilde, donne — moi la victoire”! (Clotilda — creștină — era soția sa). Obține victoria și ține promisiunea că se va boteza cu trei mii de soldați, pe care o făcuse înainte de luptă. Războinicul ingenunchează înaintea episcopului care-i zice: „Courbe la tête, fier Sicambre; adore ce que tu as brâlé et brâlé ce que tu as adoré” (După Jacques Bainville).

Și noi să aruncăm foc și pucioasă peste Sodoma și Gomora din noi, arzând păcatul pe care l-am adorat și adorând prin trăire virtuțile creștine pe care le-am nesocotit până acum. Să ne botezăm cu botezul pocăinței, întorcându-ne la Dumnezeu! După potopul prin care am trecut, să nu repetăm fără de folos fapta necugetată a celor ce-au vrut să întimideze pe Dumnezeu prin zidirea Turnului Babilonului, căci vom sădi în lume domnia haosului și amestecarea limbilor!

Să ne reîncreștinăm cu toții, trăind Evanghelia cu convingere și sinceritate, desbrăcându-ne de omul cel vechi, al cărui creștinism s'a redus doar la certificatul de botez și la formalism desert!

Să ne îmbrăcăm în haina sfântă a iubirii creștine, nu o iubire contemplativă ci una lucrătoare!

Numai viețuind astfel, vom întemeia încă ael pe pământ Impărăția lui Dumnezeu pentru care zilnic ne rugăm:

„Vie împărăția Ta,
Precum în cer
Așa și pe pământ...”

TRAIAN BALTA
student teolog.

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 9 Iunie 1946 să vorbim despre: PATIMILE DOMNULUI.

Alt episod de o însemnătate excepțională din viața și opera Mântuitorului este răstignirea.

Iisus Hristos n'a fost numai învățătorul Evangheliei, Profetul adevărului și Mântuitorul lumii. El a împlinit și rolul Mielului nevinovat, prin jertfa căruia se pune capăt idolatriei și sacrificiilor de animale.

Iisus Hristos este Mielul, Mijlocitorul, marele Arhieru a lui Dumnezeu în fața poporului și a poporului în fața lui Dumnezeu. El a pățit pentru noi, a primit „de bună voie” crucea și moartea. Pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire „S'a întrupat... a pățit, s'a îngropat și a înviat...” Toți pățim și toți murim, dar patimile și moartea lui Iisus, pe care le-a îndurat ca om, sunt unice și au o semnificație cu totul deosebită de patimile și moartea oamenilor.

Patimile Domnului confirmă adevărul Evangheliei. Tot ce a învățat, Mântuitorul a întrupat mai întâi în viața sa dumnezeiască. La El este acord desăvârșit între cuvânt și faptă. „Eu pentru aceasta m'am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Oricine este din adevăr ascultă glasul meu” (In 18, 37). Nu are nicio îndoială în ceea ce spune și nici o teamă de aceia în fața cărora propagă adevărul. Caracterul său este desăvârșit. Pentru adevăr, El luptă și pătimește până la moarte. Prin patimi și moarte, El consacră definitiv adevărul Evangheliei.

Patimile Domnului înfățișează iubirea lui Dumnezeu. Drama cutremurătoare a crucii, e drama iubirii pure, nemărginite, eterne, divine. În drama patimilor se vede mai limpede decât oriunde că omul este prețuit și iubit de Dumnezeu mai mult de cum își prețuesc și iubesc părinții copiii. „Pentru că așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul său cel unul-născut l-a dat, ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibe viață veșnică” (In 3, 16). „În aceasta este dragostea nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă el ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre” (I In 4, 10). — Brațele Mântuitorului pe cruce sunt brațele lui Dumnezeu întinse către omenire, ca să-i arate bunătatea și dragostea sa cea nemărginită. Prin aceasta El vrea să ne încredințeze că iubirea aduce mântuirea și fericirea între oameni, nu ura; că Dumnezeu e Părinte iubitor, care nu vrea moartea ci salvarea tuturor păcătoșilor, chiar și a ucigașilor, care se smintesc și răstignesc din nou pe Mântuitorul*.

* — „Cu adevărat, bunătatea dumnezeiască radiază din privire și din cuvântul lui (Iisus); bunătatea dumnezeiască necunoscută oamenilor pe pământ, obișnuiri de veacuri să tremure în fața unui tiran ceresc, ca înaintea Cezarilor pănăntășii. Da, prin bunătatea nesfârșită a lui Iisus s'a descoperit Dumnezeu omului: în el s'a arătat un Dumnezeu, Dumnezeu-omul fără îndoială, dar nu în viața omului, ca în zeii dinainte de Iisus Hristos, ci într'o umanitate, adică într'o adorabilă bunătate; bunătate și umanitate împinse până la iubire, nu numai față de cei perfecți în virtute, ci față de păcătoși: nu numai față de Ioan cel prea curat, ci față de Magdălena păcătoasă; bunătate și umanitate, nu numai față de cei desăvârșiți în frumusețe, ci față de cei desfigurați și îndurerați, până la a le împărtăși urîțenia și durerile, spre a-i mângăia mai bine, el cel biciuit, incununat cu spini, răstignit. Zeii păgâni își întorceau fața dela suferințe cu un fel de desgust superb. În Ipolit al lui Euripide, Artemis-Diana s'a îndrăgostit de viteazul tânăr, când frumusețea bărbătească și faptele lui vitejești puteau trezi admirație; dar când acest îmblânzitor de fiare sălbătice fu rănit și gata să moară, și zicea zeiței: „Vezi tu, Stăpână, starea de plâns în care mă aflu?” aceasta îi răspunse: „Văz, dar lacrimile sunt interzise ochilor mei”, și părăsi pe Ipolit înainte de a-și da sufletul. „Adio, îi zise ea. Primește ultimul meu salut. Nu-mi este permis să văd vreun mort, nici să-mi pătez privirea văzând suferințe”. Dar Dumnezeul nostru Iisus Hristos a voit să îndure moartea rușinoasă de răstignit între doi tâlhari, și creștinii, când mor, sărută crucea, ca să aibe curajul Dumnezeului lor de a îndura ultimele chinuri și de a înfrunța grozăviile iadului. De aceea — zice un păgân modern — oamenii au părăsit zeii păgâni cu toată frumusețea lor, pe acei zei fără lacrimi, care-i părăsesc când sunt în agonie. Au fugit de cei ce fug de ei în momentul suprem, pentru a se îndrepta către acela care a suferit și a murit ca ei”.

Patimile Domnului reprezintă *jertfa împăcării omului cu Dumnezeu*, jertfa trupului și a sângelui, prin care se desființează și se înlocuiesc sacrificiile inutile de animale, se pune capăt idolatriei și se institue un *cult nou și o religie nouă*. De când e lumea, păcatele se plătesc, se ispășesc, se iartă prin jertfă de răscumpărare. Jertfa este dăruirea vieții până la moarte, în onoarea lui Dumnezeu sau în interesul semenului. Jertfa Mântuitorului este o dăruire totală în fața lui Dumnezeu, în interesul omului. În jertfa Golgotei s'a văzut, în toată răutatea, grozăvia și cruzimea lui păcatul oamenilor, dar în același timp și iubirea lui Dumnezeu care ispășește și stinge păcatul. În jertfa crucii avem deodată și plata păcatului, care e moartea, dar și biruința morții, care este învierea. Jertfa răscumpărătoare, pe care Mântuitorul a adus-o pe altarul crucii pentru mântuirea lumii, ispășește toate păcatele omenirii întregi (I In 2, 2), este jertfa de împăcare cu Cerul, jertfa care a surpat zidul care ne despărțea de Dumnezeu (Ef. 2, 14) și ne-a deschis raiul fericirii pierdute prin trufie, neascultare și răsvărire; e jertfa care face cu puțință renașterea, sfințirea și mântuirea tuturor păcătoșilor.

Patimile Domnului desleagă *problema suferințe umane*. Iisus Hristos nu neagă, ci afirmă suferința. El poartă crucea durerii și îndeamnă și pe ucenicii săi să o poarte cu răbdare. „Oricine voește să vie după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-mi urmeze“ (Lc. 9, 23). Suferința nu poate fi contestată; oricât am lupta împotriva ei, nu poate și nici nu e necesar să fie cu totul înlăturată. Ea este legată de viață, de păcat și de progres. Cine naște și cine se naște suferă. Suferința este mama progresului, a culturii morale și a bucuriilor curate. Prin cruce, Mântuitorul ne-a arătat că suferința e creatoare, sfințitoare și mântuitoare. Cine suferă se nobilează și se purifică, întocmai ca aurul în foc. Cine poate spune cât balsam de mângăere și câtă întărire sufletească primesc oamenii din crucea Domnului?!... Câți întristați nu se consolează și nu se îmbărbătează cu gândul la patimile Domnului!.. Lacrimile de pocăință, de mângăere și reconfortare, care s'au vărsat și se varsă neconținut în fața crucii, spală de păcate și salvează nenumărate suflete, care altfel ar pieri copleșite de durere și disperare. Crucea este arma de luptă și steagul de biruință a creștinilor.

Patimile Domnului înlătură *teama morții*. Cei mai mulți oameni au o groază ne bună de moarte. Iisus Hristos ne-a arătat că groaza aceasta e nejustificată, deoarece nu moartea are ultimul cuvânt, ci viața, nemurirea. Iisus a acceptat moartea ca să ne arate că e mai slabă decât viața și mai ales ca să ne învețe să prețuim și să trăim viața în veșnicia ei. Nu moartea ci *veșnicia* trebuie să ne cutremure. Crucea ne descopere — prin moarte și înviere — viața în perspectiva și lumina veșniciei.

Patimile Domnului desvăluie *valoarea omului*. Toți ne întrebăm: Ce plătește omul? Ce valoare are el între lucrurile și ființele din lume? După răspunsul pe care îl dăm la întrebarea aceasta, ne facem socotelile cu... veșnicia. — Unii văd în om o mână de țărână, fără o valoare deosebită. Alții văd în el numai un număr de statistică, un braț de muncă, prelungirea unei mașini sau un robot, care se conduce ca orice mașină. Evanghelia ne descopere că fiecare suflet de om prețuește cât valoarea și greutatea lumii întregi. „Că ce va folosi omul de va dobândi lumea toată și își va pierde sufletul său? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?“ (Mc. 8, 36 - 37). Nimic, pentru că nici lumea întreagă nu mai poate răscumpăra valoarea unui singur suflet de om, fie el oricât de simplu, de modest, de slab, de rătăcit, sau de sărac. Pentru mântuirea acestui suflet pierdut s'a coborât Fiul lui Dumnezeu din cer, s'a întrupat și a pătimit... Nicăiri nu aflăm un semn mai vădit și mai impresionant despre valoarea omului, ca în întruparea și răstignirea Domnului. Omul este „chipul și slava lui Dumnezeu“ (I Cor. 11, 7). În el este ascunsă — și se poate desrobi — icoana, frumusețea, puterea și mărirea lui Dumnezeu. Numai cu ceva e mai mic omul decât îngerii. „Micșoratu-l-ai numai cu puțin față de îngerii, cu slavă și cu cinste l-ai încununat și l-ai pus stăpân peste lucrurile mâinilor Tale“ (Ps. 8, 6 - 7). — Dacă pentru mântuirea omului, Fiul lui Dumnezeu s'a întrupat, a pătimit și răstignirea, durerea morții, înseamnă că în fața lui Dumnezeu omul are un preț mare, mare de tot, nemărginit de mare, ca tot ce este dumnezeesc. Din înălțimea crucii, de pe Golgota, Iisus Hristos strigă în largul lumii: iubiți creștini și oameni buni: „Pace vouă!...“ „Iubiți-vă unii pe alții!...“ nu vă călcați în picioare, nu vă înșelați și nu vă mintiți, nu vă ucideți unii pe alții: nici cei mari pe cei mici, nici cei tari pe cei slabi, nici cei mulți pe cei puțini, ci iubiți-vă și înfrățiți-vă în bunătațe. Arătați-vă că sunteți „frați de cruce“ și fiii aceluiași Tată Ceresc. Dacă între voi sunt frați sau surori, care se consideră orfani și pierduți în lume, spuneți-le să nu se descurajeze, fiindcă și pentru ei a venit în lume și a pătimit Mântuitorul... Spuneți-le că și sufletul lor este *divin* și valorează cât lumea întreagă... numai să nu-l devalorizeze, cu voia, și să nu-și risipească avuțiile spirituale pe care le-au primit și le mai pot primi încă dela Dumnezeu.

În fine, prin patimile crucii, Iisus Hristos și-a vădit încă odată — în fața lumii întregi — *Dumnezeirea*, atotputernicia sa în cer și pe pământ, deoarece a părăsit înfășurăturile morții și a lăsat mormântul gol, până în ziua de astăzi. Aceste înfășurături, scândate în uleiuri binemirosoare, puteau fi părăsite numai prin lucrarea puterii lui Dumnezeu.

Iată, aceasta este — în puține cuvinte — sem-

nificația pe care o au, pentru noi creștinii, patimile Mântuitorului.

Procesul lui Iisus nu s'a încheiat nici prin sentința nedreaptă pe care a smuls-o Caiafa dela Pilat, nici prin strigătele poporului, care a eliberat pe tâlharul Varava și a răstignit pe Mântuitorul lumii. Procesul acesta se desbete și astăzi, și se va desbete mereu, până la sfârșitul veacurilor, în conștiința tuturor oamenilor care cetesc Evanghelia. În desbetearea lui, Iisus Hristos nu-și va pierde niciodată cauza. Noi, oamenii, ne-o putem pierde; El nu, niciodată. Dealungul veacurilor, tot mai multe milioane de suflete se vor apropia de crucea lui, cu lacrimi în ochi și cu poveri grele pe conștiință. Aci, — lângă cruce — vor îngenunchia smeriți și își vor depune greutatea de pe inimă. Aci vor plânge și se vor mângăia, vor săruta crucea și se vor îmbărbăta, se vor purifica și ridica întăriți în speranță și în credință, mai buni și mai iubitori, așa după cum i-a dorit și-i dorește El, Domnul și Mântuitorul nostru.

Apoi, sfințiți de puterea jertfei și luminați de cuvintele Evangheliei, se vor împăca cu Dumnezeu, se vor ierta și iubi unii pe alții și, în extazul admirației și al fericirii nemuritoare, vor exclama ca și filosoful de demult (Rousseau): „Dacă viața și moartea lui Socrate sunt ale unui înțelept, viața și moartea lui Iisus sunt ale unui Dumnezeu”.

Nu știm cât adevăr cuprinde legenda străvechiului Ateu, care-și împropăta puterile în atingerea cu pământul. Dar știm că prin evanghelia patimilor și prin atingerea de crucea lui Hristos, omnia mereu se înnoește, se mângăie, renaște, se umanizează, își îmblânzește instinctele, se nobilează și se desăvârșește. * În fața crucii Mântuitorului, ca în fața celui mai sfânt altar, creștinătatea întregă — a treia parte din omenire — se roagă cu evlavie, își primenește puterile sufletești, își sporește virtuțile și cântă însuflețită:

Slavă îndelung răbdării tale, slavă patimilor Tale, Doamne, slavă Ție, în vecii vecilor.

* Din istoria misionarismului creștin se știe că patimile Domnului au înmormântat inimi de piatră; au făcut din călăi martiri și din oameni-fiare, cei mai buni creștini. Un exemplu: Câțiva preoți englezi au plecat în Groenlanda pentru a converti pe Eschimoși. Dar, ca orice popor care ține la tradiția obiceiurilor lui, Eschimoșii nu primesc învățăturile creștine, prigonesc pe misionari și caută să-i alunge din țara lor. Intr-o zi, intră la un preot câțiva călăi și-l află citind în Biblie, despre patimile și moartea Domnului, ca să se mai consoleze și să se întărească în lupta ce o avea de purtat pentru Hristos. Un călău îl întreabă ce citește. Preotul îi răspunde: O carte. Să le citească și lor din cartea aceea, — cer Eschimoșii — și preotul le citește. Când au auzit despre patimile Mântuitorului, călăii au fost așa de impresionați, încât au rugat pe preot să le mai citească odată. De aci înainte, călăii devin apostolii Groenlandei. — Patimile Domnului convertesc inimile la Evanghelia și la mântuire.

CETII CU DRAG ȘI RĂSPANDIȚI ÎN
CĂT MAI MULTE FAMILII „CALEA MĂNTUIRII”.
CUVÂNTUL ADEVĂRULUI CREȘTIN.

Informațiuni

■ Ziua Eroilor a fost sărbătorită în țara întreagă într-o atmosferă de adâncă piositate și aleasă cinstire față de toți aceia cari și-au jertfit viața pe altarul Neamului. La Arad, după terminarea sf. Liturghii slujită în biserica catedrală, s'a format o impozantă procesiune având în frunte pe P. S. S. Părintele Episcop Andrei, înconjurat de un sobor de 28 preoți și 4 diaconi, care a străbătut străzile orașului până la cimitirul „Pomenirea” unde își dorm somnul de veci un număr însemnat de eroi. La această procesiune au luat parte autoritățile civile și militare, școlile, reprezentanții muncitorilor și un număr impresionant de credincioși.

La fața mormintelor eroilor P. S. Părinte Episcop a sfințit troița lucrată de soldați încă în decursul luptelor din munții Tatra, întru pomenirea camarazilor lor căzuți la datorie. S'a slujit apoi un părăstas după care au urmat cuvântările. Au vorbit C. Părinte Petru Bogdan în numele Bisericii, Dl. Colonel Bosie în numele armatei, Dl. prefect Gh. Voștinar, Dl. primar I. G. Pălincaș, reprezentantul Apărării Patriotice și delegatul partidelor politice locale. La sfârșitul cuvântărilor s'au depus coroane de flori pe mormintele eroilor, iar după aceasta procesiunea s'a întors la sf. biserică.

— **Intreita aniversare a I. P. S. Patriarh Nicodim.** Luni 27 Mai a. c. a avut loc în București sărbătorirea I. P. S. Patriarh Nicodim din prilejul împlinirii alor 80 de ani de viață, 50 de ani de preoție și 7 ani de patriarhat. Dimineața la ora 9,30 s'a slujit un Te-Deum în Catedrala sf. Patriarhii de către un sobor de preoți în frunte cu P. S. Episcop Iosif al Argeșului, de față fiind reprezentantul M. S. Regelui, Dl. ministru M. Ralea reprezentând Guvernul, Arhiepiscopul Cizar, conducătorul bisericii romano-catolice, rabinul Dr. Al. Șafran, șeful cultului mozaic, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și Irineu al Moldovei, numeroși ierarhi și conducători ai vieții noastre publice și bisericesti.

După terminarea Te-Deum-ului numeroasa asistență a trecut în sala sinodală a Palatului Patriarhal, unde I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, luând cuvântul a spus între altele:

„...În această zi de popas a I. P. S. Voastre, după un lung șir de strădării închinare Sfintei noastre biserici, prin muntea noastră trec toate câte le-ați făcut pentru credința poporului drept credincios al românilor, se desfășoară filmul luminos și bogat al unei existențe care a răspândit numai lumină și numai forță duhovnicească în drumul ei. E o existență, care pornită ca un firisor de apă cristalină din piatra sânatătoasă a unei familii țărănești din munții Neamului, a crescut treptat până la mărimea râului de ani care face să rodească îmbelșugat pământul sufletească al țării în holdele credinții.

Un puternic duh practic a însuflețit toată activitatea cărturărească a I. P. S. Voastre, trădând pe păstorul care a stat neconținut lângă suflete, simțind trebuințele lor și cunoscând căile ce duc la ele.

Felicităm pe I. P. S. Voastră pentru toată munca ce ați desfășurat-o în cursul atâtor ani pe ogorul duhovnicesc al bisericii și asigurându-vă că în strădaniile viitoare vom sta cu toții ca și până acum alături de I. P. S. Voastră, odată cu expresiunea simțemintelor de venerațiune și de iubire ce vi le păstrăm vă oferim acest volum omagial închinat I. P. S. Voastre la împlinirea vârstei de 80 de ani.

I. P. S. Mitropolit Nicolae a oferit apoi I. P. S. Patriarh Nicodim un frumos album omagial legat în piele și aur, în fruntea căruia se găsește următoarea scrisoare a M. S. Regelui:

„Intreita aniversare a I. P. S. Patriarh Nicodim al României, încununează o rodnică activitate de scriitor bisericesc și de arhipăstor închinată cu credință Tronului, Neamului Românesc și Bisericii strămoșești”.

A luat apoi cuvântul Dl. Mihail Ralea, ministrul Cultelor și Artelor, în numele Guvernului.

Au mai rostit cuvântări Dl prof. Dr. V. G. Ispir, în numele învățământului teologic superior, Arhiepiscopul Cizar în numele bisericii romano-catolice, rabinul Dr. Al. Șafran în numele cultului mozaic și Dl. prof. universitar N. D. Ștefănescu în numele colaboratorilor alcătuitori ai volumului omagial.

Tuturor le-a răspuns I. P. S. Patriarh care depănându-și amintirile a spus între altele:

„Mitropolitul Iosif al II-lea al Moldovei, căruia lumea îi zice „cel sfânt”, și care m'a întreținut pe mine în școlile secundare după ce am terminat seminarul, m'a chemat și mi-a spus: pe tine te trimit în Rusia la Academia lui Petru Movilă. Să te duci acolo și să înveți teologie cât vei putea. Dar două lucruri să nu scapi din vedere și anume: să înveți bineșor rusește și să răscolești teologia ortodoxă rusească și toate scrierile cele mai bune care le vei găsi să le iei și să le aduci în țară. Și după ce te întorci în țară, să te apuci nu atât de scrieri originale, că n'ai să faci cine știe ce ispravă, ci de tradus, pentru că îmbogățim limba noastră românească cu scrieri teologice ortodoxe, ca tineretul să aibă ce citi și să se poată forma.

Și următor acestei porunci a Mitropolitului, eu îndată ce m'am dus la Kiev, m'am apucat să răscolesc librăriile — și scormonitor împreună cu mine aveam pe un coleg dela Academie, Hrisistom, grec, care pe urmă a fost până mai deunăzi Mitropolit al Athenei. Și cu el am răscolit și am adunat cărți din cele mai valoroase pe care le-am găsit, fiindcă mijloacele ni se dădeau nouă, printr'o bursă și prin alte căi.

După ce I. P. S. S. Patriarhul își descrie viața continuă:

„Și acum, iată-mă, la împlinirea nu numai a celor 80 de ani de vârstă, nu numai a celor 50 de ani de slujire bisericească, dar și vre-o 7 ani de Patriarhie s'au împlinit.

Așa că serbarea dv. cu care mă onorați se referă la toate aceste împrejurări și eu sunt dator să vă mulțumesc din tot sufletul pentru dragostea ce mi-ați arătat. Mulțumesc M. S. Regelui pentru bunăvoința cu care m'a onorat, cum și pentru semnul de distincție pe care mi l-a acordat. Rog din toată inima pe bunul Dumnezeu să-i dăruiască ani mulți, să treacă de cei 80 de ani și de 100 de ani și tot sănătos să fie.

Mulțumesc d-lui Prim Ministru și d-lui Ministru de Culte pentru cuvintele omagiale din partea sa, pentru cuvintele frumoase pe care d. Ministru le-a rostit aci. Mulțumesc Înalt Prea Sfinției Sale Nicolae pentru urarea așa de frumoasă pe care mi-a făcut-o, deși nemeritată. Mulțumesc d-lui Șef Rabin pentru cuvintele sale. Mulțumesc Comitetului care a organizat serbarea și care mi-a oferit cartea omagială, le mulțumesc tuturor din toată inima și le sunt recunoscător. Vă mulțumesc d-voastră tuturor pentru dragostea și bunăvoința cu care m'ați încurajat astăzi și vă doresc la toți ani mulți dar din cei mai buni și cu sănătate deplină. Amin”.

= Pentru Calendarul 1947 rugăm pe P. C. părinți să binevoiască a comunica articole, observări sugestii, îndreptări etc. la Secția Culturală a Ven. Cons. Eparhial.

Datorită unor atari observări binevoitoare putem să îndreptăm an de an acest mijloc de propagandă religioasă și prețios obiect de colportaj bisericesc.

Pentru anul 1947 vrem să l scoatem în extensiune mai bogată, cu clișee ortodoxe și eventual la șematism cu numele cântăreților bisericești alături de cel al parohilor pe cari îi secondează în munca lor pastorală.

Față de calendarul din trecut, pentru viitor vom corecta unele greșeli dela rubrica „deslegări de post” și „pomenirea morților” mulțumită unui frate preot care ne-a atras atenția asupra omiterii resp. necontrolării exactității datelor din cărțile noastre bisericești.

Articolele, observările, sugestiile ect. rugăm să ni se trimită până la data de 1 Iulie 1946 întrucât am și început la culegerea materialului calendaristic.

Nr. 1945/1946.

Comunicat

Se aduce la cunoștința tuturor celor interesați că examenul de calificățiune preotească s'a fixat pe data de 25 și 26 Iunie 1946.

Tot la această dată se va ținea și examenul de promovare.

Preoții cari au cerut și au fost admiși la examenul de promovare se vor prezenta la data fixată, fără altă încunoștințare separată, întrucât doresc a se supune la examenul de promovare din sesiunea anului curent.

Taxa de examen se va achita anticipat la casieria Consiliului eparhial.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 13 Mai 1946.

Consiliul Eparhial